

Härnösands
kommun

Bekämpningsplan för Jätteloka, *Heracleum mantegazzianum* Härnösands kommun

Jätteloka, Foto: Monika Bertgren

Syftet

Syftet med bekämpningsplanen är att stoppa spridningen av Jättelokan genom att förhindra blomning och frösättning. Enligt Naturvårdsverkets rekommendationer ska arten utrotas för att den orsakar hudbesvär men även för att den konkurrerar ut många inhemska växtarter.

Bakgrund

Jättelokan infördes till Sverige på 1800-talet som en prydnadsväxt. Växten har sedan dess spridit sig från södra Sverige norrut genom att effektivt konkurrera ut andra växter. Jättelokan är en flockblommig växt som blir ungefär 2-3 meter hög. På en sommar med bra väderleksförhållanden hinner Jättelokan blomma ett flertal gånger och sätta mängder med frön. Fröna kan sedan ligga i marken under många år och vänta på ett gyllene tillfälle för att etablera sig. Växten har en mycket giftig växtsaft som i kombination med hudkontakt och solljus (fototoxiskverkan) kan ge eksem och svårläkta sår. Ämnena kan även framkalla allergi. Speciellt känsliga är små barn.

Metoder för att bekämpa Jättelokan

Jättelokan kan bekämpas mekaniskt eller kemiskt.

Innan beslut tas för mekanisk eller kemisk bekämpning inventeras området av en naturvårdskunnig person från kommunen för att avgöra den lämpligast metoden. I första hand bör man välja det miljövänliga alternativet med mekanisk bekämpning.

Bekämpningstid

Den bästa tiden att påbörja en bekämpning är tidigt på försommaren eftersom Jättelokan blommar tidigt. Bekämpningen bör påbörjas direkt när de första blommorna har slagit ut för att lättast kunna identifiera växten. Bekämpningen bör sedan pågå hela sommarsäsongen för att förhindra att växten hinner sätta frön på marken. Området måste sedan regelbundet kontrolleras under flera år för att förhindra eventuell nyetablering. Med åren kommer Jättelokan att utarmas från området.

Mekanisk bekämpning

I första hand bör man bekämpa Jättelokan med mekanisk bekämpning utan kemikalier. Bekämpningen bör ske tidigt på försommaren när Jättelokan börjar bli ett par centimeter hög med en tydlig stjälk. Stjälken kapas ungefär 3 cm ovanför marknivån med ett vasst föremål t ex lie. En roterade klinga bör undvikas eftersom växtsaft kan skvätta på kroppen och orsaka sårskador. Växterna med blomställningarna och frön samlas ihop och bränns på lämpligt ställe. Växtdelarna bör inte komposteras eftersom fröna får då en chans att sprida sig. De ihåliga, avkapade stjälkarna fylls med mycket salt som fuktas med lite vatten. Eftersom

Jättelokan kan blomma flera gånger under en säsong bör området besökas regelbundet.

Kemisk bekämpning

I den kemiska bekämpningen punktbekämpas varje individ med bekämpningsmedel t ex Roundup. Först kapas växten av med en vass kniv längst ner i marknivå. Den ihåliga stjälken besprutas invändigt med Roundup. Det är mycket viktigt att marken runt växten inte kommer i kontakt med kemikalien, eftersom det tar död på de övriga växterna. Följden blir då att jättelokan som är mer konkurrenskraftig får ett ännu större försprång att sprida sig i förhållande till de andra växterna.

Behörighet för användning av kemiska bekämpningsmedel

Spridningen av kemiska bekämpningsmedel får endast utföras av personer med behörighet att handha kemiska bekämpningsmedel klass 2. Kemisk bekämpning får endast utföras av kommunens parkentreprenör i samarbete med naturvårdsansvarig i Härnösands kommun.

Kontaktperson

Härnösands kommun, Samhällsförvaltningen, Planekolog Monika Bertgren:
0611-348107 eller monika.bertgren@harnosand.se.

Härnösand 2012-01-03

Birgitta Westerlind
Bygg- och miljöchef

Monika Bertgren
Planekolog